

Obsah

Předmluva	28
Úvodní slovo	30
Poděkování	33
Poznámka k překladu čínských pojmů	34
Jak používat tuto knihu	41
Rejstřík symptomů a příznaků	44

1. DÍL DIAGNOSTIKA POZOROVÁNÍM 51

Úvod	52
Vztah mezi pěti smysly, devíti otvory a vnitřními orgány	53
Vztah mezi různými oblastmi obličeje a vnitřními orgány	53
Vztah mezi pěti tkáněmi a vnitřními orgány	55
Vztah mezi pěti místy transportu čchi a jinovými orgány	56
Projevy pěti jinových orgánů	56
Dvanáct oblastí na pokožce	57

1. ČÁST POZOROVÁNÍ TĚLA, MYSLI A PLETI 59

Úvod	60
Souvztažnost mezi jednotlivou částí a celkem	60
Pozorování konstitučních znaků	61

KAPITOLA 1 POZOROVÁNÍ TVARU POSTAVY, FYZICKÉHO VZEZŘENÍ A CHOVÁNÍ 63

Klasifikace tvaru postavy podle jin a jangu	64
Tvar postavy s hojností jangu	64
Tvar postavy s hojností jin	65
Tvar postavy s nedostatkem jangu	66
Tvar postavy s nedostatkem jin	66
Tvar postavy s rovnováhou jin a jangu	66
Klasifikace tvaru postavy podle pěti prvků	67
Dřevěný typ	67
Ohnivý typ	69
Zemský typ	70
Kovový typ	71
Vodní typ	73
Klinická aplikace typů podle pěti prvků	74

Klasifikace tvaru postavy podle prenatálních a postnatálních vlivů 75

Tvar postavy se silnou prenatální konstitucí	75
Tvar postavy se slabou prenatální konstitucí	76
Tvar postavy se silnou postnatální čchi	77
Tvar postavy se slabou postnatální čchi	78

Klasifikace podle typu tělesné stavby 79

Robustní typ	79
Kompaktní typ	80
Svalový typ	80
Hubený typ	81
Otlý typ	81

Klasifikace tvaru postavy podle snášenlivosti léků a tolerance bolesti 82

Tvar postavy ukazující na vysokou snášenlivost léků a toleranci bolesti	82
Tvar postavy ukazující na nízkou snášenlivost léků a toleranci bolesti	82

KAPITOLA 2 POZOROVÁNÍ MYSLI, DUCHA A EMOCÍ 84

Tři aspekty ducha 85

Ztělesnění ducha	85
Vitalita ducha	85
Záře ducha	86

Tři stavy ducha 86

Silný duch	86
Slabý duch	87
Falešný duch	87

Duch a konstituce 88

Silný duch a silná konstituce	88
Slabý duch a slabá konstituce	88
Slabý duch a silná konstituce	88
Silný duch a slabá konstituce	89

Duch a emoce 89

Oči	89
Pleť	89
Jazyk	90

KAPITOLA 3 POZOROVÁNÍ BARVY PLETI 91

Úvod 91

- Hostitelské barvy 92
- Hostující barvy 93
- Klinický význam barvy a lesku pleti 93

Pozorování různých aspektů barvy pleti 93

- Povrchová nebo hluboká barva 94
- Zřetelná nebo skrytá barva 95
- Rozptýlená nebo koncentrovaná barva 95
- Řídká nebo hustá barva 96
- Barva s leskem nebo bez lesku 96
- Souhlasná nebo protichůdná barva 97
- Prognóza podle barvy pleti 100
- Změny barvy pleti v průběhu nemoci 102
- Barvy pleti a emoce 102

Barvy pleti 103

- Normální barva pleti 103
- Bílá barva pleti 104
- Žlutá barva pleti 106
- Červená barva pleti 108
- Namodralá/nazelenalá barva pleti 110
- Tmavá barva pleti 112
- Nachová barva pleti 113

KAPITOLA 4 POZOROVÁNÍ POHYBŮ TĚLA 114

Hlava 114

- Třes hlavy 114
- Ztuhlost krku 114

Obličej 115

- Zešikmení očí a úst 115
- Obrna obličeje (Bellova paréza) 115
- Tik v obličeji 116

Končetiny a tělo 117

- Ochrnutí 117
- Třes nebo spasticita končetin 118
- Záškuby svalů 118
- Opistotonus 119
- Kontraktury končetin 119
- Hemiplegie 120
- Třes rukou 120
- Třes nohou 120
- Kontraktury prstů 120

2. ČÁST

POZOROVÁNÍ ČÁSTÍ TĚLA 123

KAPITOLA 5 POZOROVÁNÍ HLAVY, OBLIČEJE A VLASŮ 125

Hlava 125

- Suchá pokožka hlavy 126
- Zarudnutí a bolest pokožky hlavy 126
- Třes hlavy 126

- Otok celé hlavy 126
- Nežity na pokožce hlavy 126
- Vřídky na pokožce hlavy 126
- Vřídky v oblasti bradavkového výběžku kosti spánkové 126
- Oděrky na pokožce hlavy 126
- Hlava naklánějící se k jedné straně 126
- Hlava zaklánějící se dozadu 126
- Pozdní uzavření fontanel 126

Obličej 127

- Akné 127
- Vyrážka s pupínky/skvrnami 127
- Otok obličeje 128
- Otok a zarudnutí obličeje 128
- Otok, zarudnutí a bolest tváří 128
- Vřídky pod jařmovým obloukem 128
- Vrásky v obličeji 128
- Zešikmení očí a úst 128

Vlasy 128

- Vypadávání vlasů 128
- Alopecie 129
- Suché a lámavé vlasy 129
- Mastné vlasy 129
- Předčasné šedivění vlasů 129
- Lupy 130

KAPITOLA 6 POZOROVÁNÍ OČÍ 131

Vztah mezi vnitřními orgány a očima 133

- Oči a játra 133
- Oči a ledviny 133
- Oči a srdce 133
- Oči a žaludek a slezina 133
- Oči a žlučník 134
- Oči a močový měchýř 134
- Oči a tenké střevo 134
- Pět koleček 134
- Osm obvodů 135
- Oční systém 135

Aspekty pozorování očí 136

- Lesk očí 136
- Ovládání očí 137
- Normální oči 137

Pozorování patologických příznaků očí 137

- Barva 137
- Další znaky 138

KAPITOLA 7 POZOROVÁNÍ NOSU 143

Bledý nos 144

Žlutý nos 145

Červený nos 145

Namodralý/nazelenalý nos 145

Rudě nachový nos 145

Tmavý nos 145

Oteklý nos 146

Chvějící se nosní křídla (zevnějšek chřípí) 146

Polypy 146

Suché nosní dírky 146

Krvácení z nosu 146

Vřídky na nose 146

Pupínky na nose 146

KAPITOLA 8 POZOROVÁNÍ RTŮ, ÚST, PATRA, ZUBŮ, DÁSNÍ A PHILTRA 147

Rty 148

Bledé rty 149

Červené rty 149

Nafialovělé rty 149

Namodralé/nazelenalé rty 149

Žluté rty 149

Suché nebo popraskané rty 149

Oloupané rty 150

Oteklé rty 150

Chvějící se rty 150

Vpáčené rty 150

Povolené rty 150

Abnormální barva rtů v těhotenství 150

Ústa 150

Opany 150

Popraskané koutky úst 150

Afty 150

Otevřená ústa 151

Zešikmení úst 151

Slintání z koutků úst 151

Patro 151

Bledé patro 152

Matně bledé patro 152

Žluté patro 152

Červené patro 152

Nafialovělé patro 152

Zuby 152

Zubní kazy 153

Uvolněné zuby 153

Plak 153

Suché a bílé zuby 153

Suché a matné zuby 153

Žluté a suché zuby 153

Šedivé zuby 153

Vlhké horní zuby a suché dolní zuby 153

Dásně 153

Zanícené dásně 153

Krvácející dásně 153

Ustupující dásně 154

Hnisající dásně 154

Bledé dásně 154

Zarudlé dásně 154

Nafialovělé dásně 154

Philtrum 154

Ploché philtrum 155

Strnule vyhlížející philtrum 155

Bledé philtrum 155

Zarudlé philtrum 155

Namodralé/nazelenalé (qinphiltrum) 155

Tmavé philtrum 155

KAPITOLA 9 POZOROVÁNÍ UŠÍ 156

Velké uši 157

Malé uši 157

Oteklé uši 157

Svraštělé uši 158

Suchý a svraštělý vnější závit 158

Boláky na uchu 158

Bradavice na uchu 158

Žlutý vnější závit 158

Bledý vnější závit 158

Namodralý/nazelenalý (qing) vnější závit 158

Tmavý vnější závit 158

Zarudlý vnější závit 158

Zarudlá zadní strana ucha 159

Rozšířené krevní cévy na uchu 159

Nadměrná tvorba ušního mazu 159

Otok a zarudnutí prohlubně na boltci 159

Výtok z uší 159

KAPITOLA 10 POZOROVÁNÍ HRDLA A KRKU 160

Hrdlo 161

Zarudnutí hrdla 161

Struma 161

Pulzování karotické tepny 161

Pozorování hrtanu 161

Oteklé krční mandle 162

Zarudlé a oteklé krční mandle 163

Zarudlé a oteklé krční mandle se sekrecí 163

Zašedlé krční mandle 163

Krk 164

Dlouhý krk 164

Krátký krk 164

Ztuhlost krku 164

Měkký krk 164
 Nachýlený krk 164
 Široký krk 165
 Tenký krk 165
 Oteklé krční uzliny 165

KAPITOLA 11 POZOROVÁNÍ ZAD 167

Páteř ohnutá dopředu 167
 Atrofie svalů podél páteře 168
 Pupínky na zádech 168
 Skolióza 169
 Nadměrná lordóza 169
 Nadměrná kyfóza 169
 Narovnání zakřivení bederní páteře 169
 Vychýlení páteře 170
 Ztuhlost spodní části zad 170
 Puchýřky ve spodní části zad 170
 Suchost a zarudnutí pokožky spodní části zad 170
 Žluté zbarvení spodní části zad 170
 Skvrny na pokožce ve spodní části zad 170
 Nežity v bodě BL23 *shenshu* 171
 Pupínky nebo neštovičky na hýždích 171

KAPITOLA 12 POZOROVÁNÍ PRSŮ U ŽEN 172

Napětí prsů 172
 Oteklé prsy 172
 Malé prsy 173
 Bulky v prsech 173
 Zarudnutí a otok prsů 174
 Mléčný výtok z bradavek 175
 Lepkavý žlutý výtok z bradavek 175
 Krvavý výtok z bradavek 175
 Vpáčené bradavky 175
 Popraskané bradavky 175
 Kůže připomínající pomerančovou kůru 176

KAPITOLA 13 POZOROVÁNÍ SRDEČNÍCH ÚDERŮ 177

Pulzování *xuli* 177
 Srdeční údery posunuté směrem dolů 177
 Srdeční údery posunuté směrem nahoru 178

Srdeční údery posunuté směrem doleva 178
 Srdeční údery posunuté směrem doprava 178
 Srdeční údery pod mečovitým výběžkem kosti hrudní 178

KAPITOLA 14 POZOROVÁNÍ RUKOU 179

Bledé ruce 179
 Zarudlý hřbet rukou 180
 Červené dlaně 180
 Žilky na palcovém valu 180
 Atrofie palcového valu 180
 Atrofie svalů na hřbetech rukou 180
 Třes rukou 180
 Kontraktury prstů 180
 Lžičkovité prsty 181
 Tenké, zašpičatělé prsty 181
 Oteklé prsty 181
 Popraskané prsty 181
 Plíseň (dermatofytóza) 182
 Ztluštělé prsty připomínající zámotky 182
 Svraštělé a vrásčité prsty 182
 Deformované klouby prstů 182
 Suché, popraskané, loupající se dlaně 182
 Zpocené dlaně 183
 Čáry v dlaních 183
 Popis čar 183
 Popis abnormálních znamení na čárách 183
 Nemoci, jež se projevují na čárách 183

KAPITOLA 15 POZOROVÁNÍ NEHTŮ 188

Rýhované nehty 188
 Brázdy v nehtech 189
 Tenké a křehké nehty 189
 Ztluštění nehtů 189
 Hrubé a tlusté nehty 189
 Suché a křehké nehty 189
 Suché a ztluštělé nehty 190
 Popraskané nehty 190
 Pokroucené nehty 190
 Odlučující se nehty 190

Nehty s bílými skvrnami 190

Bledě bílé nehty 190

Matně bílé nehty 190

Červené nehty 190

Žluté nehty 190

Namodralé/nazelenalé nehty 190

Tmavé nehty 190

Nafialovělé nehty 191

Stočené nehty 191

Olupující se nehty 191

Lunuly 191

Souvztažnost nehtů a orgánových systémů 191

Palec 191

Ukazovák 191

Prostředník 192

Prsteník 192

Malík 193

KAPITOLA 16 POZOROVÁNÍ HRUDNÍKU A BŘICHA 194

Hrudník 194

Vystouplý hrudník 194

Propadlý hrudník 194

Vystouplá kost hrudní 194

Propadlý hrudník na jedné straně 195

Vystouplý hrudník na jedné straně 195

Gynekomastie 196

Břicho 196

Nafouknutí břicha 197

Hubené břicho 197

Velké břicho 197

Povislý podbříšek 197

Bulky v nadbříšku 197

Útvary v břiše 198

Otok břicha 198

Vystouplý pupek 198

Zapadlý pupek 198

Rozšířené břišní žíly 198

Čáry na břiše 198

Skvrny na břiše 199

Malé bulky v podžebří 199

KAPITOLA 17 POZOROVÁNÍ GENITÁLIÍ 200

Pubické ochlupení 200

Ztráta pubického ochlupení 200

Nadměrné pubické ochlupení 201

Šourek 201

Svráštělý šourek 201

Volný šourek 201

Šourek povolený na jedné straně 201

Oteklý šourek 201

Oteklý a mokvající šourek 201

Bledý šourek 201

Zarudlý šourek 201

Nachový šourek 202

Tmavý šourek 202

Penis 202

Zarudnutí a otok žaludu penisu 202

Vředy na penisu 202

Peyronieova nemoc 202

Priapismus 202

Měkký a ochablý penis 202

Dlouhý penis u dětí 202

Vulva (lůno) a vagína 202

Boláky na vulvě 202

Leukoplakie 203

Otok vulvy 203

Pokles pochvy 203

KAPITOLA 18 POZOROVÁNÍ ČTYŘ KONČETIN 204

Atrofie čtyř končetin 204

Ochablost čtyř končetin 205

Ztuhlost čtyř končetin 205

Ochrnutí čtyř končetin 205

Kontraktury čtyř končetin 206

Křeče čtyř končetin 206

Třes nebo spasticita čtyř končetin 206

Otok kloubů čtyř končetin 207

Otok čtyř končetin 207

KAPITOLA 19 POZOROVÁNÍ NOHOU 209

Nohy 209

Otok nohou 209

Atrofie nohou 210

Ochrnutí nohou 210

Křivé nohy 210

Chůze 210

Překotná chůze 210

Nestabilní chůze 210

Potácivá chůze 211

Čapí chůze 211

Šouravá chůze 211

KAPITOLA 20 POZOROVÁNÍ VÝMĚŠKŮ 212

Vykašlávané hleny 212

Výtok z nosu 213

Pot 213

Očistky 213

Moč 214**Stolice** 214

Konzistence 214

Tvar 214

Barva 215

Poševní výtok 215

Barva 215

Konzistence 215

Menstruační krev 215

Barva 215

Konzistence 216

KAPITOLA 21 POZOROVÁNÍ KŮŽE 217**Úvod** 217

Vrstvy kůže 217

Kůže a plíce 219

Kůže a žaludek a slezina 219

Kůže a ledviny 220

Kůže a játra 221

Kůže a srdce 221

Kůže a spojnice drah 221

Příznaky na kůži 222

Barva kůže 222

Povrch kůže 223

Kůže předloktí (na vnitřní straně) 224

Prostor mezi kůží a svaly (*couli*) 224

Tělesné ochlupení 224

Skvrny 224

Pupínky 226

Puchýřky 227

Neštovičky 227

Suchá pokožka 227

Mastná pokožka 228

Otok kůže 228

Šupinatění 228

Kožní oděrky 229

Vyrážky 229

Praskliny 229

Kožní vředy 229

Dermografismus 230

Kožní choroby 231

Ekzém 231

Akné 234

Lupénka 236

Kopřivka 238

Névy 240

Maligní melanom 240

Mykóza 241

Kvasinková infekce 243

Opar (herpes simplex) 244

Pásový opar (herpes zoster) 245

Bradavice 246

Růžovka 247

KAPITOLA 22 POZOROVÁNÍ U DĚTÍ 249**Pleť** 249

Červená pleť 249

Žlutá pleť 249

Bledá pleť 249

Namodralá/nazelenalá pleť 249

Otvory 250

Oči 250

Uši 250

Nos 250

Ústa 250

Močová trubice a řitní otvor 251

Tělesné pohyby 251**Páteřní svaly** 251**Žilky na ukazováku** 251

Hloubka barvy 252

Intenzita barvy 252

Skutečná barva 252

Pohyb žilek 252

Koncentrace barvy 252

Délka žilek 252

Tloušťka 252

Rýhy na ukazováku 253**Kořen nosu** 255**3. ČÁST****DIAGNOSTIKA PODLE JAZYKA** 259**Úvod** 260**KAPITOLA 23 DIAGNOSTIKA PODLE JAZYKA** 261**Obecné principy** 261**Podmínky pro vyšetření jazyka** 261

Osvětlení 261

Techniky pozorování jazyka 261

Vnější faktory ovlivňující barvu jazyka 262

Oblasti jazyka 262**Klinický význam jazyka** 264

Barva těla jazyka 264

Tvar těla jazyka 264

Povlak jazyka 264

Duch jazyka 265

KAPITOLA 24 BARVA TĚLA JAZYKA 266**Duch jazyka** 266**Barva těla jazyka** 266

Bledá 266

Červená 267

Fialová 269

Žilky pod jazykem 272

KAPITOLA 25 TVAR TĚLA JAZYKA 273

Tenký 273

Oteklý 273

Částečně oteklý 274

Ztuhlý 274

Ochablý 274

Dlouhý 275

Krátký 275

Rozpraskaný 275

Vychýlený 277

Pohybující se 277

Třesoucí se 277

S otisky zubů 277

KAPITOLA 26 POVLAK JAZYKA 279

Fyziologie povlaku jazyka 279

Klinický význam povlaku jazyka 279

Přítomnost nebo nepřítomnost povlaku 280

Povlak s kořenem nebo bez kořene 280

Tloušťka povlaku 281

Rozložení povlaku 281

Vlhkost povlaku 282

Struktura povlaku 282

Lepkavý povlak 282

Kluzký povlak 282

Plísňovitý povlak 282

Povlak jazyka u nemocí z vnějšího napadení 283

KAPITOLA 27 OBRAZY JAZYKA PŘI RŮZNÝCH SYNDROMECH 284

Nedostatek čchi 284

Nedostatek jangu 284

Nedostatek krve 284

Nedostatek jin 285

Hlen a vlhkost 286

Horkost 287

Chlad 287

Stagnace čchi a stáza krve 287

Vnitřní vítr 288

Vnější napadení větrem 288

2. DÍL DIAGNOSTIKA DOTAZOVÁNÍM 289

KAPITOLA 28 ÚVOD 291

Podstata diagnostiky dotazováním 291

Povaha „symptomů“ v čínské medicíně 293

Umění dotazování: kladení správných otázek 294

Terminologické problémy při dotazování 295

Pacientovy slovní výrazy 296

Úskalí, kterým je třeba se při dotazování vyhnout 297

Postup dotazování 298

Časové rozmezí symptomů 299

Skloubení dotazování s pozorováním 299

Určení syndromů a dotazování 299

Diagnostika podle jazyka a pulzu: skloubení s dotazováním 300

Deset tradičních otázek 306

Omezenost deseti tradičních otázek 306

Otázky na emocionální stav 307

Otázky na sexuální život 307

Otázky na hladinu energie 307

Šestnáct otázek 307

KAPITOLA 29 BOLEST 309

Místo bolesti 310

Povaha bolesti 310

Časový aspekt bolesti 310

Faktory ovlivňující bolest 310

Oblast bolesti 310

Povaha bolesti 311

Bolestivost 311

Bolest s pocitem těžkosti 311

Rozpínavá bolest 311

Bolest s pocitem plnosti 312

Bolest s pocitem prázdnoty 312

Bolest s pocitem chladu 312

Pálivá bolest 312

Kolikovitá bolest 312

Křečovitá bolest 312

Bolest s tísnivým pocitem 312

Bolest s pocitem nacpanosti 312

Tlaková bolest 312
 Tahavá bolest 312
 Řezavá bolest 313
 Pulzující bolest 313
 Vrtavá bolest 313
 Číhová bolest 313

Časový aspekt bolesti 314

Faktory ovlivňující bolest 314

Tlak 315
 Teplota 315
 Jídlo a pití 315
 Vyprázdnění střev 315
 Pohyb a klid 315

Bolest orgánu oproti bolesti dráhy 315

KAPITOLA 30 JÍDLO A CHUŤ 317

Úvod 317

Hlavní syndromy při symptomech trávení 318

Nedostatek čchi 318
 Stagnace čchi 318
 Protichůdný tok čchi 318
 Stáza krve 318
 Vlhkost 318
 Hlen 318
 Akumulace potravy 318

Jídlo 319

Chuť k jídlu 320

Nadměrný hlad 320
 Odpor k jídlu 320
 Hlad při současné nechuti jíst 320

Chuť 321

Nevolnost a zvracení 321

Říhání 322

Návrat kyselé nestrávené potravy 323

KAPITOLA 31 STOLICE A MOČ 324

Stolice 325

Frekvence 325
 Konzistence 326
 Tvar 327
 Barva 327
 Zápach a zvuky 327
 Bolest břicha spojená s vyprazdňováním 327

Moč 328

Frekvence 328
 Barva 329
 Množství 329
 Potíže při močení 329
 Zákal 329

Inkontinence 329
 Močení v noci 329
 Bolest 329
 Zápach 330

KAPITOLA 32 ŽÍZEŇ A PITÍ 331

Žízeň 332

Sucho v ústech 332

Upřednostňování horkých nebo studených nápojů 333

Nepřítomnost žízně 333

KAPITOLA 33 HLADINA ENERGIE 334

Historické pozadí 334

Syndromy působící únavu 335

KAPITOLA 34 HLAVA 340

Bolest hlavy 341

Nástup 341
 Časové hledisko 341
 Lokalizace 341
 Charakter bolesti 342
 Ulevující nebo zhoršující faktory 342
 Bolesti hlavy vnitřního původu 342
 Bolesti hlavy vnějšího původu 343

Motání hlavy 347

Pocit na prasknutí hlavy 348

Pocit těžkosti hlavy 349

Pocit otupělosti v hlavě 349

Šum v mozku 349

Necitlivost/mravenčení kůže na hlavě 350

Svědění kůže ve kštici 350

Pocit chladu v hlavě 350

Pocit horka v hlavě 350

Mdloby 351

KAPITOLA 35 OBLIČEJ 352

Obličej 353

Pocit horka v obličejí 353
 Bolest v obličejí 353
 Pocit necitlivosti/mravenčení v obličejí 354

Nos 354

Ucpaný nos 355
 Svědění v nose 355
 Kýchání 355
 Pobolívání nosu 356

Bolest v nose 356
Suché nosní dírky 356
Ztráta čichu 356
Rýma 357

Zuby a dásně 357

Bolest zubů 357
Zanícené dásně 358
Krvácející dásně 358
Ustupující dásně 358

Ústa a rty 358

Afty 358
Opary 361

Jazyk 361

Svědění na jazyku 361
Necitlivost jazyka 361
Bolest jazyka 361

KAPITOLA 36 HRDLO A KRK 363

Hrdlo 364

Bolení v krku 364
Sucho v hrdle 365
Šimrání v krku 365
Chrapot 365
Pocit překážky v hrdle 366
Oteklé a zarudlé krční mandle 366

Krk 367

Struma 367
Bolestivý nebo ztuhlý krk 367

KAPITOLA 37 TĚLO 369

Bolení celého těla 369

Bolest v kloubech 370

Bolest spodní části zad 370

Necitlivost/mravenčení 370

Svědění 371

Úbytek na váze 371

Obezita 371

KAPITOLA 38 HRUDNÍK A BŘICHO 372

Hrudník 372

Kašel 373
Bolest hrudníku 374
Bolest v žebrech 375
Pocit tísně na hrudníku 375
Pocit horka v hrudníku 375
Vnímané bušení srdce 376

Břicho 376

Pocity 378
Lokalizace bolesti břicha 379

KAPITOLA 39 KONČETINY 386

Slabost končetin 387

Potíže při chůzi (atrofie/ochablost končetin) 387

Pocit napětí v končetinách 387

Necitlivost/mravenčení v končetinách 388

Bolest kloubů celého těla 388

Třes končetin 389

Bolest ramene a neschopnost zvednout paži 390

Bolest v lokti 390

Bolest rukou 390

Studené ruce 391

Horké ruce 391

Svědění rukou 391

Necitlivost/mravenčení rukou 392

Otok rukou 392

Bolest v kyčli 392

Bolest ve stehně 392

Bolest kolenou 392

Slabá kolena 392

Studené nohy 393

Bolest chodidel 393

Otok chodidel 393

Bolest plosek nohou 393

Pocit pálení plosek nohou 393

Pocit těžkosti v končetinách 394

Křeče v lýtkách 394

Svalová bolest končetin 394

KAPITOLA 40 SPÁNEK 395

Nespavost 396

Divoké sny 398

Chorobná spavost 398

KAPITOLA 41 POCENÍ 400

Klinický význam pocení u povrchových syndromů 401

Klinický význam pocení u vnitřních syndromů 401

Patologie pocení 401

Klasifikace pocení 402

Oblast těla 402
Denní doba 402
Stav onemocnění 402
Kvalita potu 402

Absence pocení 402**KAPITOLA 42 UŠI A OČI** 403**Uši** 403

Ušní šelesty 404
Ztráta sluchu 404
Bolest v uších 405
Svědění v uších 405

Oči 405

Bolest očí 406
Rozmazané vidění 406
Svědění očí 407
Pocit napětí v očích 407
Slzící oči 407
Suché oči 408

KAPITOLA 43 POCIT CHLADU, POCIT HORKA A HOREČKA 409**Terminologie** 410**Pocit chladu** 410

Pocit chladu u vnitřních stavů 411
Pocit chladu u stavů z vnějších napadení 413
Jak rozlišovat mezi vnějšími a vnitřními příčinami pocitu chladu 414

Současný pocit chladu a horečka u vnějších stavů 415

Větrný chlad a větrná horkost 417
Letní vedro 418
Vlhká horkost 418
Suchá horkost 418

Střídající se pocit chladu a pocit horka 418**Pocit horka z vnitřních příčin** 419**Vnitřní horečka** 419

Akutní horečka 420
Chronická horečka 422

Horkost pěti srdcí 423**Protichůdné pocity chladu a horka u vnitřních stavů** 424

Současný nedostatek jin *ledvin* a jangu *ledvin* 424
Nedostatek krve 424
Disharmonie *ústřední dráhy* 424
Jinový *oheň* 424

KAPITOLA 44 PSYCHICKÉ A EMOCIONÁLNÍ SYMPTOMY 426**Deprese** 427

Definice deprese 427
Diagnostika deprese 428

Deprese v čínské medicíně 428
Syndromy při depresi 428

Strach/úzkost 430**Podrážděnost/hněv** 433**Obavy** 433**Smutek a žal** 434**Přílišná radost** 435**Duševní neklid** 435**KAPITOLA 45 SEXUÁLNÍ SYMPTOMY** 437**Muži** 438

Impotence 438
Ztráta libida 438
Předčasná ejakulace 438
Noční výrony semene 438
Únava a motání hlavy po ejakulaci 439

Ženy 439

Ztráta libida 439
Bolest hlavy záhy po orgasmu 439

KAPITOLA 46 ŽENSKÉ SYMPTOMY 440**Diagnóza** 441**Menstruace** 442

První menstruace 442
Cyklus 442
Síla krvácení 443
Barva 444
Konzistence 445
Bolest 445
Premenstruační symptomy 448
Další symptomy objevující se v období kolem menstruace 449

Poševní výtok 449

Barva 449
Konzistence 450
Pach 450

Plodnost a těhotenství 450**Porod** 452**Kojení** 452**Potrat a umělé přerušování těhotenství** 452**Symptomy prsů** 452

Premenstruační napětí prsů 452
Prsní bulky 453

Menopauza 454**KAPITOLA 47 DĚTSKÉ SYMPTOMY** 455**Matčino těhotenství** 455**Porod** 455

Problémy po narození 456

Dětské nemoci 456

Symptomy trávení 456

Symptomy dýchacích cest a bolest uší 456

Kašel a sípot 456

Bolest v uších 456

Chronický katar 456

Spánek 456

Očkování 456

Pomalý vývoj 457

KAPITOLA 48 DIAGNOSTIKA PŘÍČIN NEMOCÍ 458

Spolupůsobení příčin nemocí 459

Spolupůsobení poranění s podnebím 459

Spolupůsobení slabé dědičné konstituce se stravováním 459

Spolupůsobení emocionálních problémů v pubertě
s přepracováním 459

Spolupůsobení slabé dědičné konstituce *srdce* s emocionálními
problémy 459

Pět fází života 459

Dětství 460

Dospívání 460

Mladý dospělý věk 460

Střední věk 461

Stáří 461

Příčiny nemocí 461

Dědičnost 461

Emoce 462

Přepracování 469

Stravování 469

Podnebí 470

Poranění 471

Léky včetně vakcín 471

Rekreační drogy 472

3. DÍL DIAGNOSTIKA POHMATEM 475

KAPITOLA 49 DIAGNOSTIKA PODLE PULZU 477

Úvod 478

**„Devět oblastí“ pulzu podle Vnitřního kánonu Žlutého
císaře** 479

Pulz v Knize složitých otázek 480

Tři pozice pulzu 482

Přiřazení pozic pulzu jednotlivým orgánům 483

Pozice orgánů na pulzu 483

Sladění různých přiřazení pulzu 488

Tři úrovně 490

Metody odebírání pulzu 491

Časové hledisko 491

Poloha paže 491

Srovnání dechu 491

Umístění prstů 491

Faktory ovlivňující pulz 493

Roční období 494

Pohlaví 494

Věk 495

Tělesná stavba 495

Menstruace 495

Těhotenství 495

Fanguanmai a *xiefeimai* 495

Atributy normálního pulzu 496

Duch 496

Žaludeční čchi 496

Kořen 496

Pokyny pro interpretaci pulzu 497

Pohmat pulzu jakožto celku třemi prsty 497

Pohmat *ducha*, *žaludeční čchi* a kořene 498

Pohmat tří pozic nejprve najednou a poté jednotlivě 498

Pohmat tří úrovní 499

Pohmat celkové kvality pulzu, pokud existuje 499

Pohmat kvality pulzu, síly a úrovně každé jednotlivé pozice pomocí
posouvání a tlaku prstů 499

Počítání tepové frekvence 500

Klinická aplikace diagnostiky podle pulzu 500

Pulz je často rozhodující při definitivním potvrzení diagnózy 500

Pulz je nezbytný pro rozlišení prázdnoty a nadbytku 502

Pulz je nezbytný pro určení principu léčby 502

Pulz u emocionálních problémů 502

Pulz jako indikátor problémů jednotlivých orgánů 503

Pulz jako indikátor srdečních problémů 503

Pulz nemusí nutně odrážet všechny aspekty disharmonie 504

Pulz ukazuje disharmonie nespojené s projevy
se syndromy 505

Pulz může ukazovat na vespod ležící prázdnotu za nepřítomnosti
symptomů 505

Pulz u nádorového onemocnění 506

Sklobení diagnostiky podle pulzu a podle jazyka 507

Čchi a *krev* 507

Časový faktor 507

Když je pulz rychlý a jazyk není červený 507

Když je pulz pomalý a jazyk je červený 507

Diagnostika podle pulzu podrobněji doplňuje diagnostiku podle
jazyka 507

Limity diagnostiky podle pulzu 508

Subjektivnost 508

Podléhání krátkodobým vlivům 508

KAPITOLA 50 KVALITY PULZU 510**Osm základních kvalit pulzu** 514

Plovoucí 514
 Hluboký 517
 Pomalý 517
 Rychlý 520
 Prázdný 522
 Plný 523
 Hladký 523
 Zadržávající 525

Pulzy prázdného typu 526

Slabý 526
 Tenký 527
 Nepatrný 528
 Měkký (slabý-plovoucí) 528
 Krátký 529
 Stvolovitý 529
 Kožený 530
 Skrytý 531
 Rozptýlený 531

Pulzy plného typu 532

Strunovitý 532
 Napružený 533
 Vlnovitý 534
 Velký 536
 Pevný 537
 Dlouhý 537
 Čilý 538

Pulzy s nepravidelnostmi ve frekvenci nebo rytmu 539

Uzlíkovitý 539
 Chvatný 539
 Prudký 540
 Přerušovaný 541
 Zpomalený 541

Tři netradiční kvality pulzu 542

Nepravidelný 542
 Stagnující 543
 Smutný 543

Klasifikace kvalit pulzu 544

Osm základních skupin kvalit pulzu 544
 Různé aspekty pro klasifikaci kvalit pulzu 545
 Klasifikace kvalit pulzu podle syndromů čchi, krve a tělních tekutin 545
 Klasifikace kvalit pulzu podle osmeré osnovy 545
 Klasifikace kvalit pulzu podle syndromů na základě šesti oddílů 546
 Klasifikace kvalit pulzu podle syndromů na základě čtyř vrstev 546
 Klasifikace kvalit pulzu podle syndromů trojitého ohříváče 547

Terminologie 547**Pozice pulzu podrobně** 547

Levá distální pozice (*srdce*) 547
 Levá prostřední pozice (*játra*) 550

Levá proximální pozice (*ledviny*) 551
 Pravá distální pozice (*plíce*) 552
 Pravá prostřední pozice (*žaludek a slezina*) 553
 Pravá proximální pozice (*tenké střevo a ledviny*) 554

Kvality pulzu ukazující na nebezpečný stav 555**Vliv léčiv na pulz** 556

Sedativa a hypnotika 556
 Antidepresiva 556
 Beta-blokátory 557
 Inhibitory ACE 557
 Warfarin 557
 Diuretika 557
 Antagonisté receptoru H₂ 557
 Inzulín 557

KAPITOLA 51 VYŠETŘOVÁNÍ ČÁSTÍ TĚLA POHMATEM 559**Vyšetřování pohmatem v oblasti hrudníku a břicha** 559

Úvod 560
 Vyšetřování pohmatem v oblasti hrudníku 562
 Vyšetřování pohmatem v oblasti břicha 564

Vyšetřování kůže pohmatem 565

Kůže těla 565
 Diagnostika podle předloktí 566
 Kniha *Lingshu* (Zázračný čep), 74. kapitola (diagnostika podle předloktí) 567
 Vyšetřování spánků u dětí pohmatem 567

Vyšetřování rukou a nohou pohmatem 568

Teplota 568
 Pohmat a porovnání hřbetu ruky a dlaně 569
 Pohmat rukou a nohou u dětí 569
 Pohmat nehtů 569

Vyšetřování akupunkturních bodů pohmatem 569

Úvod 570
 Přední sběrné body (*mu*) 570
 Zádové přepravní body (*beishu*) 571
 Body původu (*luan*) 571

KAPITOLA 52 VYŠETŘENÍ DRAH POHMATEM 573**Spojnice drah** 573

Vyšetření pohmatem 575

Šlacho-svalové dráhy 575

Charakteristické rysy 575
 Funkce 575
 Vyšetření pohmatem 575

Vyšetření drah pohmatem při bolestivém obstrukčním syndromu (bi) 576**Vyšetření drah pohmatem** 576

Dráha *plic* 576
 Dráha *tlustého střeva* 577

Dráha žaludku 577
 Dráha sleziny 578
 Dráha srdce 579
 Dráha tenkého střeva 580
 Dráha močového měchýře 581
 Dráha ledvin 582
 Dráha osrdečníku 582
 Dráha trojitého ohříváče 583
 Dráha žlučníku 584
 Dráha jater 584

4. DÍL DIAGNOSTIKA POSLECHEM A ČICHEM 587

Úvod 588

KAPITOLA 53 DIAGNOSTIKA POSLECHEM 589

Hlas 589
 Normální hlas 590
 Hlas a pět prvků 590
 Síla a kvalita hlasu 590

Řeč 592

Pláč u kojenců 592

Dýchání a vzdychání 592

Dýchání 592
 Patologické zvuky při dýchání 593
 Vzdychání 593

Kašel a kýchání 593

Kašel 593
 Kýchání 594

Škytavka 594

Říhání 595

Zvracení 595

Vzdychání 595

KAPITOLA 54 DIAGNOSTIKA ČICHEM 596

Tělesný pach 596

Pach tělních výměšků 597

Dech 597
 Pot 597
 Vykašlávané hleny 597
 Moč a stolice 597
 Poševní výtok a očišky 597
 Střevní plyny 597

5. DÍL SYMPTOMY A PŘÍZNAKY 599

Úvod 600

1. ČÁST SYMPTOMY A PŘÍZNAKY ČÁSTÍ TĚLA 603

KAPITOLA 55 HLAVA A OBLIČEJ 605

Hlava 606
 Motání hlavy 606
 Mdloby 607
 Pocit těžké hlavy 607
 Bolest hlavy 608
 Pocit na prasknutí hlavy 610
 Pocit otupělosti v hlavě 610
 Pocit chladu na hlavě 611
 Pocit horka na hlavě 611
 Necitlivost hlavy 611
 Padající hlava 612
 Naklánění hlavy k jedné straně 612
 Třes hlavy 612
 Šum v mozku 613
 Otok celé hlavy 613
 Vřídky v oblasti bradavkového výběžku kosti spánkové 613
 Hlava zaklánějící se dozadu 613

Vlasy a kůže na hlavě 614
 Předčasné šedivění vlasů 614
 Vypadávání vlasů 614
 Alopecie 615
 Suché a lámavé vlasy 615
 Mastné vlasy 616
 Lupy 616
 Svědění kůže na hlavě 617
 Suchá pokožka hlavy 617
 Zarudnutí a bolest pokožky hlavy 618
 Nežity na pokožce hlavy 618
 Oděrky na pokožce hlavy 618
 Vřídky na pokožce hlavy 618

Obličej 619
 Akné 619
 Pocit horka v obličejí 620
 Bolest v obličejí 622
 Necitlivost obličejí 623
 Otok obličejí 623
 Tiky 624
 Zešikmení očí a úst 624
 Obličejová obrna 625
 Vyrážka s pupínky/skvrnami 625
 Otok a zarudnutí obličejí 625
 Otok, zarudnutí a bolest tváří 625
 Vřídky pod jařmovým obloukem 625
 Vrásky v obličejí 625

KAPITOLA 56 BARVA OBLIČEJE 626

Bílá/bledá 626

Žlutá 627

Červená 628

Namodralá/nazelenalá 629

Nachová 630

Tmavá 630

Sinalá 630

Červenání se 631

KAPITOLA 57 UŠI 632

Ušní šelesty / hluchota 633

Svědění v uších 634

Bolest v uších 634

Krvácení z uší 635

Výtok z uší 635

Nadměrná tvorba ušního mazu 635

Oteklé uši 636

Svraštělé uši 636

Suchý a svraštělý vnější ušní závit 636

Boláky na uších 637

Bradavice na uších 637

Žlutý vnější ušní závit 637

Bledý vnější ušní závit 637

Namodralý/nazelenalý (*qing*) vnější ušní závit 638

Tmavý vnější ušní závit 638

Červený vnější ušní závit 638

Zarudlá zadní strana uší 639

Rozšířené krevní cévy na uších 639

Otok a zarudnutí prohlubně na boltci 639

KAPITOLA 58 NOS 640

Bledý nos 641

Žlutý nos 641

Červený nos 642

Namodralý/nazelenalý nos 642

Rudě nachový nos 643

Tmavý nos 643

Kýchání 643

Ucpaný nos 644

Rýma 645

Svědění v nose 645

Suché nosní dírky 646

Krvácení z nosu 647

Pobolívání nosu 648

Bolest v nose 648

Oteklý nos 649

Nepříjemné pachy 650

Ztráta čichu 650

Polypy 651

Chvění nosních křídel (zevnějšku chřípí) 651

Vřídky na nose 652

Pupínky na nose 652

KAPITOLA 59 HRDLO 653

Bolení v krku 654

Zarudnutí hltanu 654

Zarudnutí a otok hltanu 655

Zarudnutí a oděrky v hltanu 655

Oteklé krční mandle 656

Hleny v hrdle 657

Struma (otok po stranách krku) 657

Šimrání v krku 658

Sucho v hrdle 658

Chrapot nebo ztráta hlasu 659

Bílé hnisající vřídky v hrdle 660

Pocit překážky v hrdle 661

Zčervenání krku 661

KAPITOLA 60 ÚSTA, JAZYK, ZUBY, DÁSNĚ, RTY, PATRO A PHILTRUM 663

Ústa 664

Afty v ústech 664

Opary 665

Popraskané koutky úst 666

Svědění v okolí úst 666

Šupinaté oční bulvy 704

Tečkovité krvácení pod spojivkou 704

Červené žilky v očích 705

Spouštějící se červená blanka 705

Červená blanka v očním koutku 706

Červený prstenec kolem zornice 707

Zakalení rohovky 707

Zjizvení po zakalení rohovky 707

Bílé skvrnky 708

Bílá blanka na zornici u dětí 708

Žlutá tekutina mezi zornicí a duhovkou 709

Krvácení mezi zornicí a duhovkou 709

Upřeně zírající oči 709

Rozšířené zornice 710

Zúžené zornice 710

Zavřené oči 710

Otevřené oči 711

Kmitající oční bulvy 711

Oční bulvy obrácené v sloup 711

Obrácené řasy 712

Náhlé oslepnutí 712

Šedý zákal 713

KAPITOLA 62 ŠÍJE, RAMENA A HORNÍ ČÁST ZAD 714

Šíje a ramena 715

Ztuhlá šíje 715

Ztuhlost krku 715

Bolest šíje 716

Měkký krk 716

Nachýlený krk 717

Široký krk 717

Tenký krk 717

Oteklé krční uzliny 717

Pulzování karotické tepny 718

Bolest ramen 718

Zmrzlé rameno 718

Horní část zad 718

Bolest horní části zad 719

Studená horní část zad 719

Horká horní část zad 719

Ztuhlost zad jako při navlečení těsného opasku 719

KAPITOLA 63 HRUDNÍK 720

Akutní kašel 721

Chronický kašel 722

Vykašlávání krve 723

Dušnost 724

Sípot 725

Bolest hrudníku 726

Bolest žeber 727

Pocit tísně na hrudníku 727

Pocit nafouknutí hrudníku 727

Pocit horka v hrudníku 728

Pocit soužení u srdce 728

Vnímané bušení srdce 729

Vnímané bušení pod srdcem 729

Pocit nacpanosti pod srdcem 730

Úder srdečního hrotu posunutý směrem dolů 730

Úder srdečního hrotu posunutý směrem nahoru 731

Úder srdečního hrotu posunutý směrem doleva 731

Úder srdečního hrotu posunutý směrem doprava 731

Úder srdečního hrotu pod mečovitým výběžkem kosti
hrudní 731

Vystouplý hrudník 732

Propadlý hrudník 732

Vystouplá kost hrudní 732

Propadlý hrudník na jedné straně 732

Vystouplý hrudník na jedné straně 733

Gynekomastie 733

Zívání 733

Vzdychání 734

KAPITOLA 64 KONČETINY 735

Svalová bolest končetin 736

Bolest v končetinách 736

Studené ruce a nohy 737

Horké ruce a nohy 738

Necitlivost/mravenčení končetin 738

Slabost končetin	739
Pocit těžkých končetin	739
Atrofie končetin	740
Ochablost končetin	741
Otok končetin	741
Otok kloubů končetin	742
Ztuhlost končetin	742
Ochrnutí končetin	743
Kontraktury končetin	743
Pocit napětí v končetinách	744
Třes nebo spasticita končetin	744
Záchvaty křečí končetin	744
KAPITOLA 65 PAŽE	746
Bolest v lokti	748
Studené ruce	749
Horké ruce	749
Bledé ruce	750
Zarudlé hřbety rukou	750
Zarudlé dlaně	751
Zpocené dlaně	751
Bolest rukou	752
Svědění rukou	752
Necitlivost/mravenčení rukou	753
Třes rukou	753
Otok rukou	754
Oteklé prsty	754
Deformované klouby prstů	755
Kontraktury prstů	755
Lžičkovité prsty	756
Tenké, zašpičatělé prsty	756
Popraskané prsty	756
Plíseň (dermatofytóza)	757
Ztlustělé prsty	757
Svráštělé a vráscité prsty	757
Suché, popraskané a loupající se dlaně	757
Žilky na palcovém valu	757
Atrofie palcového valu	758
Atrofie svalů na hřbetech rukou	758
Rýhované nehty	758
Ztlustělé nehty	759
Hrubé a tlusté nehty	759
Popraskané nehty	759
Odlučující se nehty	759
Brázdy v nehtech	759
Tenké a křehké nehty	760
Suché a křehké nehty	760
Suché a ztlustělé nehty	761
Stočené nehty	761
Olupující se nehty	761
Pokroucené nehty	761
Nehty s bílými skvrnami	762
Bledě bílé nehty	762
Matně bílé nehty	762
Červené nehty	762
Žluté nehty	762
Namodralé/nazelenalé nehty	762
Tmavé nehty	763
Nafialovělé nehty	763
Malé nebo nepřítomné lunuly	763
Velké lunuly	763
KAPITOLA 66 DOLNÍ KONČETINY	764
Otok chodidel	765
Atrofie dolních končetin	766
Ochrnutí dolních končetin	766
Překotná chůze	767
Nestabilní chůze	767
Potácivá chůze	768
Čapí chůze	768
Šouravá chůze	768
Křivé nohy	768

Studené nohy 768

Bolest ve stehně 769

Bolest v kyčli 770

Bolest v koleni 770

Bolest v chodidle 770

Slabá kolena 770

Ztuhlá kolena 771

Slabost dolních končetin 771

Pocit těžkých dolních končetin 772

Neklidné nohy 772

Třes dolních končetin 773

Křeče v lýtkách 773

Bolest v tříselech 773

Vředy v dolní části nohou 774

Vředy na prstech nohou 774

Bolest plosek nohou 774

Pálivý pocit v ploskách nohou 775

KAPITOLA 67 SPODNÍ ČÁST ZAD 776

Bolest spodní části zad 777

Ischias 778

Pocit chladu a těžkosti ve spodní části zad 778

Slabost spodní části zad a kolenou 779

Ztuhlost spodní části zad 779

Bolest kostrče 779

Vředy na hýždích 780

Pupínky nebo neštovičky na hýždích 780

Skolióza 780

Nadměrná lordóza 780

Páteř ohnutá dopředu 781

Atrofie svalů podél páteře 781

Pupínky na zádech 781

Neohebnost spodní části zad 781

Puchýřky ve spodní části zad 781

Suchost a zarudnutí pokožky spodní části zad 782

Žluté zbarvení spodní části zad 782

Skvrny na pokožce ve spodní části zad 782

Nežity v bodě BL23 *shenshu* 782

Nadměrná kyfóza 782

Narovnání zakřivení bederní páteře 783

Vychýlení páteře 783

KAPITOLA 68 CELÉ TĚLO 784

Bolesti celého těla 785

Bolest v kloubech 785

Ochrnutí 785

Hemiplegie 787

Necitlivost/mravenčení 787

Necitlivost poloviny těla 788

Svědění 789

Otok 789

Obezita 790

Úbytek na váze 790

Žloutenka 791

Záškuby svalů 791

Opistotonus 791

KAPITOLA 69 TRÁVICÍ SOUSTAVA A CHUŤ 792

Trávicí soustava 793

Říhání 793

Návrat kyselé nestrávené potravy 794

Škytavka 795

Nechutenství 795

Nevolnost 796

Zvracení 797

Dávení 798

Zvracení krve 799

Přílišný hlad 800

Odpor k jídlu 800

Hlad při současné nechuti jíst 800

Hlodavý hlad 800

Ospalost po jídle 801

Návrat polknuté potravy 802

Obtížné polykání (brániční zalykání) 802

Chuť na sladkosti/neustálé uzobávání 803

Pachuť 804

Hořká pachuť 804

Sladká pachuť 804

Slaná pachuť 805

Kyselá pachuť 805

Lepkavý pocit v ústech 806

Ztráta rozlišování chutí 806

Páchnoucí dech 806

KAPITOLA 70 ŽÍZEŇ A PITÍ 807

Žízeň 807

Sucho v ústech 809

Nepřítomnost žízně 809

Zvýšená tvorba slin 809

KAPITOLA 71 BŘICHO 810

Bolest v oblasti pod mečovitým výběžkem kosti hrudní 812

Bolest v nadbříšku 813

Bolest v podžebří 814

Bolest v oblasti pupku 815

Nafouknutí břicha 816

Plnost břicha 816

Pocit chladu v břiše 817

Pocit pulzování pod pupkem 817

Pocit energie stoupající v břiše 817

Kručení v břiše 818

Plynatost 818

Bolest ve středové oblasti podbříšku 818

Bolest v postranních oblastech podbříšku 819

Rozšířené břišní žíly 820

Útvary v břiše 820

Malé bulky v podžebří 821

Otok břicha 821

Hubené břicho 821

Velké břicho 822

Povislý podbříšek 822

Bulky v nadbříšku 822

Vystouplý pupek 822

Zapadlý pupek 822

Linie na břiše 822

Skvrny na břiše 823

KAPITOLA 72 VYPRAZDŇOVÁNÍ STOLICE 824

Průjem nebo řídká stolice 824

Průjem se zvracením 825

Zácpa 826

Střídání zácpy a řídké stolice 827

Neschopnost udržet stolicí 828

Krev a hleny ve stolici 828

Hleny ve stolici 829

krev ve stolici 829

Obtížné vyprazdňování stolice 830

Námaha při vyprazdňování stolice 830

KAPITOLA 73 MOČENÍ 832

Tmavá moč 833

Bledá moč v hojném množství 833

Kalná moč 833

Bolestivé močení 834

Malé množství moči a obtížné močení 835

Obtížné močení 835

Časté močení 836

Ukapávání moči 837

Neschopnost udržet moč 837

Noční pomočování 837

Močení v noci 838

Krev v moči 838

Sperma v moči 839

KAPITOLA 74 ŘITNÍ OTVOR 840

Svědění řitního otvoru 840

Hemoroidy 841

Výhřez řiti 841

Trhliny v řitním otvoru 841

Píštěl řiti 842

Řitní vřídky 842

KAPITOLA 75 MUŽSKÉ SEXUÁLNÍ A GENITÁLNÍ SYMPTOMY 843

Impotence 844

Ztráta libida 845

Předčasná ejakulace 846

Noční výrony semene 846

Neschopnost ejakulovat 847

Krev ve spermatu 847

Studené vodnaté sperma 847

 Priapismus 848

 Únava a motání hlavy po ejakulaci 848

 Studené genitálie 848

 Svraštělý šourek 848

 Volný šourek 849

 Šourek povolený na jedné straně 849

 Oteklý šourek 849

 Oteklý a mokvající šourek 850

 Bledý šourek 850

 Zarudlý šourek 850

 Nachový šourek 850

 Tmavý šourek 850

 Svědění šourku 851

 Bolest a svědění penisu 851

 Měkký a ochablý penis 851

 Otok a bolest varlat 852

 Zarudnutí a otok žaludu penisu 852

 Peyronieova nemoc 852

 Vředy na penisu 853

 Ztráta pubického ochlupení 853

 Nadměrné pubické ochlupení 854

KAPITOLA 76 POCENÍ 855

 Samovolné pocení 855

 Noční pocení 856

 Pocení v důsledku kolapsu 857

 Žlutý pot 857

 Jednostranné pocení 858

 Pocení na hlavě 858

 Pocení na hrudníku 859

 Pocení rukou a nohou 859

 Pocení dlaní 859

 Pocení v podpaží 860

 Absence pocení 860

KAPITOLA 77 PŘÍZNAKY NA KŮŽI 862

 Mastná pokožka 863

 Suchá pokožka 863

 Ekzém 865

 Lupénka 865

 Akné 866

 Kopřivka 867

 Růžovka 868

 Opar (herpes simplex) 868

 Pásový opar (herpes zoster) 868

 Bradavice 869

 Névy (mateřská znaménka) 869

 Mykóza 870

 Kvasinková infekce 870

 Maligní melanom 870

 Nežity na hlavě 871

 Karbunkly na krku 871

 Vředy na krku 871

 Vyrážka v podpaží 871

 Karbunkly na horní části zad 872

 Zarudlé, svědicí a oteklé prsty 872

 Uzlíky pod kůží 872

KAPITOLA 78 EMOCIONÁLNÍ SYMPTOMY 873

 Hněvivost 873

 Sklony k obavám 874

 Smutek 874

 Strach/úzkost 875

 Lekavost 876

 Přílišná radost 876

 Duševní neklid 877

 Silná bázlivost 877

 Nevhodný smích 878

KAPITOLA 79 PSYCHICKÉ A EMOCIONÁLNÍ SYMPTOMY 879

 Deprese 879

 Deprese a manické chování 881

 Depresivní fáze 881

 Manická fáze 881

 Úzkost 882

 Podrážděnost 883

Schizofrenie 885

KAPITOLA 80 PSYCHICKÉ POTÍŽE 886

Špatná paměť 886

Obtížné soustředění 887

Obtížné učení u dětí 887

Hyperaktivita 888

KAPITOLA 81 PROBLÉMY SE SPÁNKEM 889

Nespavost 889

Divoké sny 891

Chorobná spavost 892

Mluvení ze spánku 893

Náměsíčnost 893

Chrápání 894

KAPITOLA 82 POCIT CHLADU, POCIT HORKA, HOREČKA 895

Pocit chladu, třesavka 895

Vnější příčiny 895

Vnitřní příčiny 896

Horečka 897

Akutní horečka 897

Chronická horečka 898

Stoupající a klesající horečka 898

Horečka u nádorového onemocnění 899

Horečka po chemoterapii 899

Horkost pěti srdcí 899

Protichůdné pocity chladu a horka 900

KAPITOLA 83 HLAS, ŘEČ A ZVUKY 902

Silný hlas 902

Slabý hlas 903

Zastřený hlas 903

Chrapot 904

Nosový hlas 904

Chrápání 905

Nezřetelná řeč 905

Nesouvislé, ustavičné mluvení 905

Mumlání si pro sebe 905

Blouznivá řeč 906

Obtížné nalézání slov 906

Zadržávání 906

Sténání 906

Křik 906

2. ČÁST

GYNEKOLOGICKÉ SYMPTOMY A PŘÍZNAKY 907

KAPITOLA 84 MENSTRUAČNÍ SYMPTOMY 909

Bledá menstruační krev 910

Nafialovělá menstruační krev 910

Sraženiny v menstruační krvi 910

Lepkává menstruační krev 911

Vodnatá menstruační krev 911

Předčasná menstruace (krátký cyklus) 911

Opožděná menstruace (dlouhý cyklus) 912

Nepravidelná menstruace 912

Silná menstruace 912

Slabá menstruace 913

Bolestivá menstruace 914

Nepřítomnost menstruace 916

Krvácení uprostřed cyklu 917

Zastavující se a rozbíhající menstruace 917

Menstruace vracející se po menopauze 917

KAPITOLA 85 PROBLÉMY V DOBĚ MENSTRUACE 918

Premenstruační napětí 919

Bolest hlavy 920

Napětí prsů 920

Horečka 921

Bolesti celého těla 921

Otok 921

Průjem 921

Zácpa 922

Krvácení z nosu 922

Afty v ústech 922

Kožní vyrážky 923

Motání hlavy 923

Zvracení 923

Nespavost 923

Bolest očí 924

KAPITOLA 86 PROBLÉMY BĚHEM TĚHOTENSTVÍ 925

Ranní nevolnost 926

Poševní krvácení během těhotenství 927

Bolest břicha během těhotenství 927

Hrozící potrat 927

Otok 928

Bolestivé močení 928

Zadržetí moči 928

Krev v moči 929

Zácpa 929

Úzkost 929

Motání hlavy 930

Kašel 930

Ztráta hlasu 930

Pocit dušení 931

Křeče 931

Nerostoucí plod 931

Poloha koncem pánevním 931

Opakované potraty 931

KAPITOLA 87 PROBLÉMY PO PORODU 933

Zadržetí placenty 934

Přetrvávající výtok očí 934

Zadržetí očí 934

Bolest břicha 935

Krvácení z pochvy 935

Obtížné močení 935

Zácpa 936

Pocení 936

Motání hlavy 936

Otok 936

Horečka 937

Bolest kloubů 937

Bolest v podžebří 938

Nevytékající mléko 938

Samovolné vytékání mléka 938

Poporodní deprese / psychóza 938

Kolaps 939

Křeče 939

Zástava menstruace po potratu 939

KAPITOLA 88 PŘÍZNAKY PRSŮ 940

Napětí prsů 940

Oteklé prsy 941

Bolest prsů 941

Prsní bulky 941

Zarudnutí a otok prsů 942

Mléčný výtok z bradavek 942

Lepkavý žlutý výtok z bradavek 942

Krvavý výtok z bradavek 943

Popraskané bradavky 943

Vpáčené bradavky 943

Kůže připomínající pomerančovou kůru 943

Malé prsy 943

KAPITOLA 89 RŮZNÉ GYNEKOLOGICKÉ SYMPTOMY 945

Nepłodnost 945

Menopauzální syndrom 946

Útvary v břiše 947

Poševní výtok 947

Svědění pochvy 948

Ekzém na pohlaví 948

Boláky na vulvě 948

Otok vulvy 949

Pokles dělohy 949

Pokles pochvy 949

Leukoplakie 949

Bolest při pohlavním styku 949

Krvácení při souloží 950

Ztráta libida 950

Ztráta pubického ochlupení 950

Nadměrné pubické ochlupení 950

3. ČÁST PEDIATRICKÉ SYMPTOMY A PŘÍZNAKY 953

KAPITOLA 90 DĚTSKÉ PROBLÉMY 955

Horečka 956

Mírná horečka 956

Zvracení 957

Průjem 957

Kašel 958

Sípot 958

Bolest v uších 959

Zalehlé uši 959

Horké dlaně a plosky nohou 960

Konstituční slabost 960

Zácpa u kojenců 961

Zadržení moči u kojenců 961

Pláč 961

Noční pláč u kojenců 961

Přerušovaný spánek 962

Akumulační porucha 962

Roupi 962

Hlístice 963

Noční pomočování 963

Pět ochablostí 963

Pět zpomalení 963

Akutní kožní vyrážka 964

Růže 964

Žloutenka 964

Plané neštovice 964

Chvějící se nosní dírky 964

Příušnice 964

Akutní křeče 965

Chronické křeče 965

Jedovatost v plodu 965

Propadlá fontanela 965

Vystouplá fontanela 966

Pozdní uzavření fontanely 966

Bílé skvrny na patře a na jazyku 966

Dlouhý penis 966

6. DÍL IDENTIFIKACE SYNDROMŮ 967

Úvod 968

Charakteristiky a body hodné pozornosti při identifikaci
syndromů podle vnitřních orgánů 969

KAPITOLA 91 SYNDROMY SRDCE 971

Nedostatek čchi *srdce* 971

Nedostatek jangu *srdce* 971

Kolaps jangu *srdce* 972

Nedostatek *krve srdce* 972

Nedostatek čchi *srdce* a *krve srdce* 972

Nedostatek jin *srdce* 972

Nedostatek jin *srdce* s prázdnou *horkostí* 972

Nedostatek čchi *srdce* a jin *srdce* 973

Nedostatek jak jangu *srdce*, tak jin *srdce* 973

Nedostatek jangu *srdce* s *hlenem* 973

Stagnace čchi *srdce* 973

Vyšlehující *oheň srdce* 974

Ohnivý hlen zneklidňující *srdce* 974

Hlen zakalující *mysl* 974

Stáza krve srdce 974

Blokáda cév *srdce* 975

Přetékáající voda v srdci 975

Kalná vlhkost obklopující *srdce* 975

Kombinované syndromy 975

KAPITOLA 92 SYNDROMY SLEZINY 976

Nedostatek čchi *sleziny* 976

Nedostatek jangu *sleziny* 976

Nedostatek *krve sleziny* 977

Pokles čchi *sleziny* 977

Slezina nekontrolující *krev* 977

Nedostatek jin *sleziny* 977

Nedostatek jin *sleziny* s prázdnou *horkostí* 978

Chladná vlhkost ve *slezině* 978

Vlhká horkost ve slezině 978

Horkost sleziny 978

Nedostatek čchi sleziny s vlhkostí 979

Nedostatek čchi sleziny s hlenem 979

Hlen blokující střední ohniště 979

*Jinový oheň z prázdnoty žaludku a sleziny a nedostatku
původní čchi* 979

Kombinované syndromy 980

KAPITOLA 93 SYNDROMY JATER 982

Stagnace čchi jater 982

Stagnující čchi jater obracející se v horkost 983

Protichůdně proudící čchi jater 983

Stoupající jang jater 983

Stáza krve jater 984

Vzhůru vyšlehující oheň jater 984

Vlhká horkost v játrech 984

Vlhká horkost v játrech a žlučníku 984

Vítr jater 985

Vítr jater nesoucí v sobě hlen 986

Stagnace čchi jater s hlenem 986

Nedostatek krve jater s hlenem 987

Stagnace chladu v dráze jater 987

Nedostatek krve jater 987

Nedostatek jin jater 987

Nedostatek čchi jater 988

Nedostatek jin jater s prázdnou horkostí 988

Ohnivý hlen jater 988

Nedostatek jangu jater 989

Kombinované syndromy 989

KAPITOLA 94 SYNDROMY PLIC 991

Nedostatek čchi plic 991

Nedostatek jangu plic 992

Nedostatek jin plic 992

Nedostatek jin plic s prázdnou horkostí 992

Nedostatek čchi plic a jin plic 992

Suchost plic 993

Napadení plic větrným chladem 993

Napadení plic větrnou horkostí 993

Napadení plic větrem-suchostí 993

Napadení plic větrem-vodou 993

Horkost plic 994

Vlhkost-hlen v plicích 994

Chladný hlen v plicích 994

Horký hlen v plicích 994

Hlen-suchost v plicích 995

Hlenovité tekutiny v plicích 995

Nedostatek čchi plic s hlenem 995

Nedostatek jin plic s hlenem 995

Stagnace čchi plic 995

Kolaps čchi plic 996

Kombinované syndromy 996

KAPITOLA 95 SYNDROMY LEDVIN 997

Nedostatek čchi ledvin 997

Nedostatek jangu ledvin 997

Nedostatek jin ledvin 998

Nedostatek jin ledvin s prázdnou horkostí 998

*Nedostatek jangu ledvin a jin ledvin – převaha nedostatku
ledvin* 998

*Nedostatek jangu ledvin a jin ledvin – převaha nedostatku
jangu ledvin* 999

Nepevná čchi ledvin 999

Ledviny nenasávají čchi 999

Nedostatek esence ledvin 1000

Nedostatek jangu ledvin, přetékající voda 1000

Nedostatek jin ledvin s vyšlehující prázdnou horkostí 1000

Nedostatek jin ledvin s hlenem 1001

Kombinované syndromy 1001

Nedostatek jin ledvin a jater 1001

Nedostatek jin ledvin a jater s prázdnou horkostí 1001

*Disharmonie ledvin a srdce (nedostatek jin ledvin a srdce
s prázdnou horkostí srdce)* 1002

Nedostatek jin ledvin a plic 1002
Nedostatek jin ledvin a plic s prázdnou horkostí 1002
Nedostatek jangu ledvin a sleziny 1002
KAPITOLA 96 SYNDROMY TENKÉHO STŘEVA 1004
Plná horkost v tenkém střevě 1004
Bolesti čchi v tenkém střevě 1004
Zauzlování čchi tenkého střeva 1004
Prázdnota a chlad tenkého střeva 1005
Zamoření tenkého střeva červy 1005
KAPITOLA 97 SYNDROMY ŽALUDKU 1006
Nedostatek čchi žaludku 1006
Prázdnota a chlad žaludku (nedostatek jangu žaludku) 1006
Nedostatek jin žaludku 1007
Nedostatek jin žaludku s prázdnou horkostí 1007
Nedostatek jin žaludku a jangu žaludku 1007
Stagnace čchi žaludku 1007
Stáza krve v žaludku 1008
Horkost žaludku 1008
Oheň žaludku 1008
Ohnivý hlen žaludku 1009
Vlhká horkost žaludku 1009
Chlad napadající žaludek 1009
Čchi žaludku proudící protichůdně směrem vzhůru 1009
Akumulace potravy v žaludku 1010
KAPITOLA 98 SYNDROMY ŽLUČNÍKU 1011
Vlhká horkost ve žlučníku a játrech 1011
Vlhká horkost ve žlučníku 1011
Vlhký chlad ve žlučníku 1012
Horkost žlučníku 1012
Prázdnota žlučníku 1012
Stagnace ve žlučníku s horkým hlenem 1012
KAPITOLA 99 SYNDROMY TLUSTÉHO STŘEVA 1013
Vlhká horkost v tlustém střevě 1013
Horkost v tlustém střevě 1013

Horkost blokuující tlusté střevo 1013
Chlad napadající tlusté střevo 1014
Suchost tlustého střeva 1014
Chlad tlustého střeva 1014
Vlhkost v tlustém střevě 1014
Prázdnota a chlad tlustého střeva 1015
Prázdnota a vlhkost tlustého střeva 1015
Kolaps tlustého střeva 1015
KAPITOLA 100 SYNDROMY MOČOVÉHO MĚCHÝŘE 1016
Vlhká horkost v močovém měchýři 1016
Vlhký chlad v močovém měchýři 1016
Prázdnota a chlad močového měchýře 1016
DODATEK 1 SEZNAM KAZUISTIK 1019
DODATEK 2 PŘEDPISY 1020
DODATEK 3 HISTORIE DIAGNOSTIKY V ČÍNSKÉ MEDICÍNĚ 1045
DODATEK 4 KLASICKÁ DÍLA ČÍNSKÉ MEDICÍNY 1054
SLOVNÍČEK ČÍNSKÝCH POJMŮ 1059
LITERATURA 1068
ČÍNSKÁ CHRONOLOGIE 1070
REJSTŘÍK 1071